



УДК -1(091)

## ФІЛОСОФСЬКА СИСТЕМА ФОМИ АКВІНСЬКОГО

Студ. М.А.Конверцев, гр. БІТ1-16,

Науковий керівник доц. А.В. Сакун

Київський національний університет технологій та дизайну

**Метою дослідження** є визначення основних характеристик філософської системи Фоми Аквінського.

**Завдання:**

- розглянути основні риси філософії середньовіччя;
- дослідити вчення про буття, людину та її душу, теорію пізнання і етики середньовічного філософа.

**Об'єктом дослідження** виступають філософські ідеї Фоми Аквінського.

**Предметом наукового аналізу** становить теорія анатомії буття, яка відіграє головну роль у філософії Фоми Аквінського

**Методи та засоби дослідження.**

Дослідження ґрунтується на анатомічному підході до вивчення історії філософії, етики, а також конкретно – історичному методі.

У роботі використовувалися принципи наукової об'єктивності, цілісності та системності.

**Наукова новизна:**

- З'ясовано, що вчення про буття у Фоми Аквінського перебуває у тісному зв'язку з теорією причинності.

- Доведено, що томістичне вчення про буття є одним з засадничих уявлень пізнього схоластизму, котрий мав історичний вплив на філософію доби бароко, зокрема, й українських філософів періоду XVII-XVIII ст.

**Практичне значення здобутих результатів.**

Дослідження дає можливість істотно поглибити розуміння центральної для томізму теорії буття, з'ясувати її роль у філософії Середніх віків, бароко та неотомізму.

**Результати дослідження.** Фома Аквінський – один з найвизначніших та найвпливовіших філософів і теологів в історії, засновник теологічної і філософської школи томізму, святий католицької церкви.

Філософія Фоми Аквінського говорить про те, що первинно дух – Бог, а матерія є його утвором, і отже ставиться до ідеалістичного табору, але вона так само визнає, що матеріальний світ не є комплексом наших відчуттів, залежним від суб'єкта, а існує незалежно від нас, і в такий спосіб є ідеалізмом об'єктивного типу.

Фома вважав, що реально існують лише одиничні речі, або субстанції, що складаються із сутності (essentia) і існування (existentia). Він думає, що розходження між сутністю й існуванням не є щось тільки уявне, залежне від наших актів свідомості, а є чимсь фактичним, реально існуючим. Виходячи із цієї передумови Аквінат затверджує, що речам властива сутність, але сутність не імплікує їхнього існування.

Відповідно до Фоми, у процесі раціонального пізнання розум витягає з речей не що інше, як божественну ідею, що визначає їх об'єктивне існування.

Фома Аквінський підрозділяє істини одкровення на два роди: істини, доступні розуму, і істини, що виходять за межі його пізнавальних можливостей. Раціональним доказом догматів віри займається природна теологія, виконуюча стосовно теології пропедевтичну функцію. Центральною проблемою природної теології є “докази” буття Бога.



Фома затверджує, що висловлення “Бог існує”, з однієї сторони є очевидним, з іншого боку, не знаючи, що таке Бог, ми не можемо прийняти його існування за щось очевидне.

Фома Аквінський у своїх творах дуже часто відзначав більшу роль емпірії й почуттєвого пізнання. Це ж посилено підкреслюють і сучасні томисти, що впливають філософським основам свого вчителя. Майже у всіх працях Аквіната часто використовуються поняття “досвід“, “почуттєве пізнання”, “sensibilia” і т.д. Фома неодноразово підкреслює, що “усяке природне знання походить із почуттів“, що предметом пізнання є дійсність поза почуттями, незалежна від суб’єкта, або від людської свідомості

Фома затверджує, що всяке почуттєве пізнання є просто ототожненням у певнім відношенні суб’єкта з пізнаваною річчю, що відбувається за допомогою форми.

Фома виходить із того, що людина подібно всесвіту, стосовно якого він є як би маленьким світом, так сказати мікрокосмосом, також має потребу у своєму “двигуні”. Це – людська душа. Вона не тільки виконує функцію двигуна тіла, але і є його формою, актом, що “актуалізує людини”.

Фома затверджує, що людина – це animal sociale et politicum, і вважає, що держава необхідно в житті суспільства і є буттям, генетично більше раннім, чим організуючі його громадяни.

Філософія Фоми Аквінського не відразу одержала загальне визнання серед різноманітних схоластичних плінів. Лише з XIV століття томізм стає офіційною філософією католицької церкви. Але бурхливий розквіт людської думки в епоху Ренесансу засунув філософію томізму в духовні семінарії й в орденські школи

**Висновки.** Основні поняття вчення Фоми Аквінського поняття дійсності і можливості. Метою діяльності людини є пізнання. Досягнення щастя – результат діяльності не стільки волі, стільки розуму. Людського індивіда філософ вважає як особистісну єдність душі і життєтворчого нею тіла. Душа нематеріальна, самодостатня і само суц.

Таким чином, в середні століття, не дивлячись на ідеологічне панування одного світогляду - релігійного, етичні дослідження були достатньо багатобічними, насиченими, інтенсивними. Саме в середні століття були сформульовані основні компоненти сучасної моральної культури.

**Ключові слова:** буття, філософія Фоми Аквінського, людина, томізм, буття Бога.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Котусенко В.В. Тома Аквінський і його філософія. Передмова //Тома Аквінський. Коментарії до Аристотелевої “Політики”. - К.: Основи, 2000 – с.5-25.
2. Білодід Ю. Філософія : Український світоглядний акцент: Навчальний посібник/ Юрій Білодід,. -К.: Кондор, 2006. - 355 с.
3. Воронкова В. Філософія : Навчальний посібник/ Валентина Воронкова,; М-во освіти і науки України. -Київ: ВД "Професіонал, 2004. - 460 с.